

ОСЕМДЕСЕТ И ПЪРВО ЗАСЕДАНИЕ

София, петък, 11 януари 1991 г.

(Открито в 14 ч. и 15 мин.)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (*звни*): Имаме кворум. Заседанието се открива. Проектът за дневен ред е пред вас. Напомням, че ще се работи до 16 ч. и 15 мин. Ще има и почивка от половин час. В 16 ч. и 45-50 минути най-късно всички да бъдат в залата. Точно в 17 часа ще започне обръщението на министър-председателя на Гърция Мицотакис. След това няма да има възможност да продължи заседанието, така че днешният работен ден практически ще завърши в 17,30 ч.

Бюрото направи една допълнителна преценка и за да може така представеният дневен ред (след като, разбира се, бъде одобрен от Вас), да бъде реализиран, ще се предложи общата дискусия по законопроекта за земята да приключи в 15,20 - 15,30 ч., за да може министърът на вътрешните работи по точка втора да даде отговори на питанията на народните представители. Трябва непременно да се намерят няколко минути, за да се приемат тези промени в състава на постоянните комисии.

Имате думата по дневния ред.

ЕМАНУИЛ МАНЕВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги! В дневния ред не е включено изменението на Закона за пенсиите. Този закон е разгледан в Законодателната комисия, разговарях с г-н Джеров. Втори път той няма да бъде гледан там. По този начин се блокира всъщност споразумението, защото ние няма да хванем сроковете. Аз предлагам днес, както беше решено вчера, да се изкажат представителите на правителството и вносителите и законът да се гласува като първа точка.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Имате думата г-н Александър Йорданов, говорител на Парламентарния съюз на демократичните сили.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Уважаеми господа народни представители! Ръководството на парламентарния Съюз на демократичните сили - господата Ганев и д-р Дертлиев, както и всички парламентаристи от Съюза на демократичните сили, се извиняваме за това, че вчера поради провеждане на наше заседание се наложи да бъде продължена малко повече почивката и да се забави работата на Великото Народно събрание.

Благодаря ви. (*Ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: По дневния ред има думата г-н Лютфиев.

ЮНАЛ ЛЮТФИЕВ: Уважаеми председателстващ, уважаеми колеги! По дневния ред аз нямам конкретно предложение, но бих искал да взема думата в отговор и обяснение в частност на отговора на министъра на народната просвета относно изучаването на турския език.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Лютфиев, днешният дневен ред е изключително притеснен. Аз искам да Ви помоля да намерим даже заедно в Бюрото подходящо време и парламентарна форма това да стане. Нека да Ви помоля за разбиране в това отношение. Това ще прозвучи в дисонанс с работата, която ще предприемем днес. Моля Ви да имате това предвид. Ще направим това още на първото заседание, налявам се, още през идната седмица.

ЮНАЛ ЛЮТФИЕВ: Аз Ви разбирам, господин председателстващ, но аз смятам, че въпросът е от национално значение и аз смятам, че би следвало да се изслуша и становището на Движението за права и свободи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Разбира се, но аз пак бих искал да повторя, не по повод на дневния ред сега. Не би могло сега да стане, защото чухте с какво време разполагаме. Може би ще открием едни дебати по това в рамките на една точка от дневния ред.

ЮНАЛ ЛЮТФИЕВ: Настоявам като говорител да ми се даде думата, за да изразя становище.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не е възможно във от дневния ред сега. Моля Ви да разберете. Иначе трябва да се гласува.

ЮНАЛ ЛЮТФИЕВ: Тогава предлагам да се подложи на гласуване. Аз няма да отнема повече от шест минути, за да дам някои разяснения и най-важното, да изразя становище на парламентарната група на Движението за права и свободи по отношение изучаването на турския език в някои училища. Предлагам да се подложи на гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Лютфиев, това ще се включи, за да се гласува. То трябва да стане като точка от дневния ред.

Има ли други предложения. Има думата Иван Генов.

ИВАН ГЕНОВ: Уважаеми господин председателстващ! На 9 януари т.г. многоуважаемият депутат от Радикалдемократическата партия г-н Михаил Неделчев предложи Великото Народно събрание да приеме декларация по повод на президентския указ на Михаил Горбачов. Аз моля днес от същата тази трибуна председателят на постоянната Комисия по външната политика или поне Бюрото да информират за взетото от комисията единодушно решение да не се приема подобна декларация от Великото Народно събрание като недопустима намеса в работите на друга държава. Онези наши партии, които счи-

тат, че могат да раздават правосъдие по света, са в правото си да приемат собствени декларации и да ангажират единствено себе си, но не и държавата.

Благодаря ви. *(Ръкопляскания от страна на БСП)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Други предложения или мнения по дневния ред? - Няма.

Господа, по обратния ред. Господин Генев предложи в днешния дневен ред да се включи доклад от името на парламентарната комисия по повод искането на народния представител Михаил Неделчев парламентът да приеме декларация по въпроса, който той изложи подробно. Това би могло да стане и да се разисква като проект на точка от дневния ред, само ако това стане по предложение на парламентарната комисия. Нейна е преценката дали това да стане и кога. Нека така да разбираме този въпрос.

Второ, аз отново се обръщам към г-н Лютфиев - дали той особено настоява днес да се направи това изложение и ако той не настоява това да стане сега, да се оттегли искането, защото иначе ще се гласува, а времето е притеснено. Днес ли, господин Лютфиев? *(Юнал Лютфиев потвърждава искането си)*
Вие настоявате за това.

По въпроса за пенсиите. Вчера наистина се направи такова разсъждение. Становището на Законодателната комисия след дебатите вчера в хода на второто разискване на законопроекта не е готово (поне такава е информацията) и затова ние не настояхме днес представителите на правителството да бъдат тук със своето собствено становище. Аз искам да помоля г-н Манев да чуе това разсъждение. Това ще стане задължително в сряда. Към това разсъждение прибавям и искането на правителството в лицето на г-жа Масларова да се запознаят по-цялостно и задълбочено с всички направени предложения, които са направени не само вчера при второто разглеждане, а и преди това, защото те встъпват в правата на старото правителство по този законопроект и искат да имат едно по-цялостно отношение. Аз мисля, че това трябва да се уважи. Надявам се, че в сряда те аргументирано, обосновано и изцяло ще имат отношение към всички части на законопроекта и по законопроектите, предложени от други народни представители.

Господин Генев, съгласен ли сте с това обяснение на Бюрото? Да? - Благодаря Ви много.

Господин Лютфиев настоява в момента да се включи в дневния ред, ако формулирам добре, към предложението, което ви е раздадено, още и отговор от името на Движението за права и свободи на отговора на министъра на народната просвета г-н Матеев по повод актуалния въпрос на народния предста-

вител Димитър Арнаудов за изучаването на турския език в български училища. Вие чухте обяснението на Бюрото, аз не искам да правя никакво внушение.

Първо, ние вчера се уточнихме с г-н Лютфиев, че по правилника не беше възможно да се отговаря, понеже и институтът на актуалния въпрос и на отговора не позволява нито реплики, нито дискусия по отговора на министри.

И затова той го предлага днес като самостоятелна точка по дневния ред. Понеже това е допълнително предложение, формулирам го отново. Предложението на г-н Лютфиев отделна точка от дневния ред днес - отговор на Движението за права и свободи по въпроса за изучаването на турския език в училищата. Гласуваме за включване в дневния ред на това предложение на г-н Лютфиев.

Гласувайте, господа.

170 гласа са против това предложение, за - 77, 20 депутата се въздържат.

За днес това предложение се отклонява.

Преминаваме към следващото гласуване - на проекта за дневен ред, така както е разпаден с неговите три точки: земята, отговори на питания от министъра на вътрешните работи, промени в състава на постоянните комисии.

Гласувайте, господа, предложението за този дневен ред. И така, този дневен ред се приема - 240 души го подкрепят, 19 са против, двама се въздържат.

Депутатите да заемат местата си. Преминаваме към точка първа.

Думата има народният представител г-н Шакир Поюков. След него ще говори г-н Стефан Стоилов, ако ме чува. Господин Стоилов, гответе се да бъдете оратор след малко. *(Стефан Нешев от залата: "Господин Ганев, една процедура само по първа точка")*

Процедурно? Да, заповядайте.

Господин Поюков, един момент. Процедурен въпрос повдига г-н Нешев.

СТЕФАН НЕШЕВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги, получих едно предложение по законопроекта, който разглеждаме, от института в Образцов Чифлик. Подписано е от редица специалисти, старши научни сътрудници и т.н. Много ви моля да го предоставя на Бюрото на Народното събрание да го дадат в Аграрната комисия и да го имат предвид при разглеждане на законна.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И без това има комисия, както знаете, която обсъжда всички предложения. Благодаря ви.

Имате думата.

ШАКИР ПОЮКОВ: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми колеги народни представители! На дневен ред е поставен един от най-важните закони...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Поюков, само напомням, че регламентът от 10 минути строго ще бъде съблюдаван.

ШАКИР ПОЮКОВ: Благодаря Ви за напомнянето.

На дневен ред е поставен един от най-важните закони, които трябва да приеме Великото Народно събрание - това е законопроектът за собствеността и ползването на селскостопанските земи. За да се решат икономическите проблеми на страната, определен дял има решението на Закона за земята.

Комисията в един продължителен период много отговорно обсъждаше всички варианти и предложи на вниманието на Великото Народно събрание един добър проект. В него не се отрича собствеността на гражданите и правото да се разпореждат с нея. Навярно проектът има и известни пропуски, които ние трябва да отстраним за второ четене, за да стане законът съвършен. Но според мен това няма да стане така лесно. Защото България е природоразнообразна страна и това е от особено голямо значение как ще се подходи.

Естествено е да се отделя голямо внимание на селското стопанство, леката и хранителната промишленост и туризма, ако искаме по-бързо да се измъкнем от кризата, в която се намираме днес.

Уважаеми колеги, за да не бъда разбран криво, искам да изразя своето категорично становище, че единствено и най-добре за земята се грижи нейният собственик - онзи, който е свързан с нея, който живее в нея, който я обработва и изкарва хляба си от нея. Никога не съм одобрявал насилствената колективизация, но същевременно искам да открия една скоба. Нима тези хора, които обработват земята, сега не се грижат за нея да произведат по-високи добиви, да получат по-високи доходи. Искам да изкажа свои мисли и мисли на моите избиратели по въпроса, който днес разглеждаме.

Районът, от който съм избран, географски заема Югозападните Родопи. Това са силно пресечени местности. Обработваемите площи са маломерни, разпокъсани и наклонени. Земята е ерозирана, неплодородна, неполивна и в голямата си част се обработва с волове. Тя е недостатъчна. Тоест, ако тя се върне на бившите собственици в района, тя не може да осигури изхранването на хората, тъй като населението се е увеличило, а земята не се размножава, дори е намаляла.

Тук възниква глобалният проблем за нас - чия собственост ще бъде земята? В интерес на истината трябва да ви кажа, че колкото и голям противник да съм на КЗС и ТКЗС, то благодарение на тези стопанства хората от моя избирателен район можаха да си изградят масивни къщи на два-три ката, купиха си коли и живеят не съвсем зле, въпреки експлоатацията на кооператива.

При връщането на земята на бившите собственици в нашия район ще възникнат извънредно много проблеми. Ще започне миграцията, така нареченият гурбетчилък за нашия район. Много големи трудности ще има и общинската поземлена комисия, тъй като липсват документи за доказателства на собственост. Ще възникнат спорове. Не са изключени епизоди от филма "Земя". Ако допуснем това, ще отговорим ли на въпроса, че като народни избраници достойно сме защитавали интересите на нашите избиратели?

Поръчано ми е от избирателите да заявя, че земята трябва да бъде на тези, които милеят за нея и които я обработват. Нима този, който е живял на село, не знае, че работният ден на един истински земеделец започва преди да се пукне зората и завършва в тъмно? Нима не се знае, че земеделието е непривлекателен, незаплатен тежък физически труд. Може ли да допуснем, че гражданинът при тези констатации ще тръгне за село да обработва земята или като собственик той ще си живее в София или другите градове, а робите в полето ще работят за него.

Искам да подкрепя и онези колеги, които преди мен взеха отношение по въпроса за създадените ловни стопанства, които с телени мрежи оградиха огромни пространства от селскостопанската обработваема земя и пасищата, за да удовлетворят ловните страсти на хората от висшата йерархия и чрез оправданията за валутни приходи се облагодетелствуват, а народът изнемогва. Тези развъдници на глигани и други диви животни са социално зло за района. Ливадите са превърнати в орници, унищожават се селскостопанска продукция. Естественният фураж не стига. Законът трябва да реши и тяхното ликвидиране.

Тревожно е положението и с телените съоръжения на границите. Те изключително много затрудняват обработването на селскостопанските земи зад кълъона. Когато поставих питання по тези съображения, бях жестоко атакуван, че се нарушава сигурността на страната, но това не е така. Нима едно телено съоръжение ще попречи на сегашната военна техника или пък ще бъде препятствие за новите въоръжения?

Освен това, уважаеми колеги, трябва да ви кажа, че няма случай досега някой да е нарушил границата от Гърция, откъм Гърция и да желае да дойде да живее в България.

И на Север, т.е. планините, и на Юг сме оградени в кошара. Какво земеделие ще развиваме!

От малък помня, че навремето имахме много стада. През лятото пасяха в планините, а през зимата отиваха на поле в гръцко.

Сега освен тези ограждения масово се залесява и животновъдството е на изчезване. Още повече в момента се хвърлят може би милиони излишни ле-

вове за нови допълнителни четириметрова телена мрежа по границата. Между телените съоръжения и действителната граница има хиляди декари обработваема земя и пасбища. Ако се реши там да се пасат животни в нашето животновъдство, за една година България ще бъде задоволена може би с месо, мляко и млечни произведения.

Още един въпрос, който поставих в комисията, но не е намерил своето отражение в законопроекта, е въпросът с онези села, които бяха свалени от планинските и полупланинските райони в полските райони, за да обработват земята. Техните земи бяха предадени в горския фонд и залесени. Практически те останаха с много малко земя. Земята, която те сега обработват, ще се върне на бившите собственици, и те ще останат с тази малка земя, която няма да бъде достатъчна за тяхното съществуване.

В същото време са усвоени нови държавни земи - имам предвид с.Дебрен покрай р.Места.

Моето предложение е да им се даде равностойна земя от държавната и това да бъде предвидено като нова алинея на чл.15 от законопроекта.

Иска ми се, уважаеми колеги, когато решаваме въпросите на селското стопанство, да се обърнем и към селяните, към земеделците, да ги попитаме и да им дадем възможност те сами да решат как да се разпореждат със собствеността си и как ще обработват земята и коя форма на собственост ще изберат. В противен случай, ако приемем закон, който ще бъде шампа, несъобразен с техните желания, успехи няма да постигнем.

И накрая искам да кажа, че нашето селско стопанство е в състояние да изхрани не една, а три Българи. Земята ни е обсипана със злато. Но това злато, за да се събере, трябва да се наведеш и да прибереш това богатство. Това може да го направи само българският селянин.

Затова предлагам за полупланинските и планинските райони да се въведат алтернативни форми на собственост и равнопоставянето им. А това ще стане единствено чрез участието на държавата в икономиката на селскостопанското производство, чрез гарантиране на екзистенциминимума за издръжка и функциониране на живота и производството, чрез гарантиране на положителните тенденции в структурата на новите кооперативи, чрез диференцираната рента, т.е. рентуване на земеделското производство. Държавата в планинските и полупланинските райони да предвиди стимули, тъй като с приватизацията ще отпадат някои постановления, които стимулираха селското стопанство в тези райони. И ако не предвидим такива стимули за тези райони, селското стопанство ще загине.

Ако не премахнем монопола на "Булгартабак", "Родона" и "Сердика", ако не развържем ръцете на управителните съвети на КЗС, на председателите на тези стопанства да могат свободно да оперират, успехи няма да има. Нашият район ще бъде обречен на глад.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Реплика имате? Заповядайте.

А Вие?

Имате думата.

ПИРИН ВОДЕНИЧАРОВ: Уважаемо председателство, по отношение на изказването на колегата Шакир Поюков искам да кажа следното. Няма да се спирам на дялостното изказване, само на тази част, която касае ловните резервати и бъдещите биорезервати на България.

Господин Поюков, в глобален мащаб екологическото замърсяване е факт. Тези ловни резервати, напълно съм съгласен с Вас, че преди години заеха редица земи, които бяха селскостопански. Трябва да Ви кажа, че това е единственият начин, според специалистите, в България да се създадат така необходимите биорезервати, които ще дадат чистия въздух и перфосъздааната природа за нашите деца и внуци. Това е едно.

Второто, това, за което вие искате разграждането на заградените земи, в които се отглеждат диви животни при естествени условия и съответно се запазват растителни видове, които са на изчезване в България. Ние нямаме право да унищожаваме нещо, което вече е създадено и е факт, тъй като редица цивилизовани страни отделят повече от 15 до 20 процента от своята територия именно за такива запазени земи и дават дотации на своите селскостопански собственици да съхраняват природата и, подчертавам, да оставят на свободно развитие в свои територии, приватизирани територии, частни стопанства, развъждането на диви животни и запазването на съответната растителна и животинска природа.

Още един път обръщам внимание на колегите от Народното събрание, че въпросите за екологическата чистота в никакъв случай не трябва да доминират, да бъдат потиснати по-точно от проблемите, които са свързани с икономиката, независимо от това, че те са взаимно влияещи се среди.

Благодаря ви много за вниманието. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Хорозов иска реплика.

КРУМ ХОРОЗОВ: Искам да поставя един въпрос. Каза се, че кооперативната форма е надеждната форма за производство на селскостопанска продукция. Как да си обясним разпродажбата от страна на ръководствата на трудо-

вите кооперативни земеделски стопанства на селскостопанска техника и животни? По какъв начин те ще изпълнят своето предназначение за добиване на тази селскостопанска продукция?

И още един въпрос имам. В с. Русале, Великотърновско, е създаден кооператив на частни кооперативни начала на онези кооперации, които отговарят на интересите на селяните. Защо сегашното ръководство на ТКЗС ги огражда със селскостопанска техника и не им дава възможност да създадат такова стопанство, каквото те имат именно като интерес да произвеждат?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не, не, моля ви. Има думата народният представител, който преди това вдигна ръка. Господин Берон, тази реплика ще бъде четвърта и много е неловко след това да намерим една възможност.

ГЕОРГИ ИВАНОВ: Уважаемо председателство, уважаеми народни представители! Преждеговорившият Поюков, във връзка с него искам да направя репликата, в изказването си отдели място за мерите и пасбищата. Така и някои други народни представители също се изказаха, като Александър Янков, но те просто споменаха за мерите и пасбищата, като ги разглеждат малко едностранчиво, само като горски площи. Какво ще кажем всъщност за истинските мери и пасбища? Вярно, те не са обработваема земя, но нали заедно с нея те образуват и запълват понятието стопанисвана земя. А никой не казва какво стана с мерите и пасбищата, всъщност тези, които са край самите селища. Къде са те и какво представляват те доколкото ги има? Довчерашната селскостопанска политика беше такава, че доведе до кажи-речи пълното ликвидиране на мерите и пасбищата. А знаете как това се отрази на такъв важен отрасъл като животновъдството, за което се говори. Безотговорно и неосмислено изораните площи достигнаха до самите покрайнини на селищата и то до такава степен, че както ми казва много често един стопанин, не оставиха място къде и патките да пасат. Излизат от портите и нахългат в житата, а после в капана. А от капана не се освобождават само с блага приказка. Ами овчарите се принудиха да пасат стадата си по тесни ивици и крака не им останаха да ги завръщат ту от едната, ту от другата страна на ивицата. Или колко смешно е да ги въртят за наша край шосетата. Това всеки може да наблюдава.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Много моля, времето на репликата приключи.

ГЕОРГИ ИВАНОВ: Да, свърших, свърших. Незавидно и смешно, и тъжно е.

Така че думата ми е за мерите и пасбищата. В законопроекта за аграрната реформа следва непременно да се предвиди решение и за мерите, и пасбища-

та, без които ние не можем да разчитаме на разгърнато животновъдство, каквото трябва да се очертае в перспективата на утрешния ден.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има народният представител Стефан Стоилов.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Господин председател, уважаеми колеги! Няма съмнение, че с това селско стопанство България не може да влезе в ХХІ век. Защо и как се стигна до сегашното положение е тема, твърде много разисквана. При това доста истини се казаха и до 1989 г. Повярвалият, че е Бог, малограмотен правешки велможа през последните 20 години буквално инквизираще селското стопанство и хората в него. И успя да го съсипе до степен, непозната на нито една друга страна в Източна Европа. Неговата почти дива политика нанесе поражения, които командно-административната система не предизвика в нито една от другите бивши социалистически страни. Там селското стопанство е един от най-стабилните икономически сектори в настоящия момент.

Ето защо цялата наша стопанска реформа и в частност реформирането на селското стопанство извънредно много се усложняват от дълбокото кризисно състояние на този сектор и пораждания от това остър продоволствен проблем в страната. С оглед на всичко това трябва да си даваме и сметка, че обсъждаме закон, който по своите социално-икономически последици и дългосрочни ефекти в редица отношения според мен ще се окаже по-важен даже от Конституцията.

Постигнатото от Комисията по аграрната политика и реформите в селското стопанство - според мен е голям, достоен за уважение, толкова повече като се имат предвид множеството представени проекти и, трябва да признаем, ревнивото отношение на техните автори. При това не е трудно да се улови, че колкото един проект по-значително се различава от формиращото се преобладаващо мнение в нашето събрание, толкова по-шумно и с абсолютна категоричност бива защитавано от вносителите му. Нещо повече, всичко различно се квалифицира като опит за запазване на старата административна система, на едни или други неефективни структури. Това са, според мен, приказки, които преследват главно политически дивиденти и нямат нищо общо с действителната загриженост - наша и на цялата нация, да се намерят икономически и социално най-рационалните перспективни решения.

В каскадата от развихрящи се сега интереси дължни сме да разграничим интереса на селскостопанския производител, на селянина, на тези, които се занимават и ще се занимават със селскостопанска дейност от временните, бих казал, от спекулативните интереси на хора и групи от хора, които имат намерение да правят доходи от земята като собственици, без да я обработват.

За мен е безспорно, че в утрешната социално-икономическа структура на селското стопанство основна фигура ще бъде грамотният и рационално организирал своята стопанска дейност български фермер, използващ максимално предимствата на разнообразните форми и типове кооперации, като се започне от производствената и се стигне до кредитната. Това ще бъде кооперация на собственици, на заинтересовани хора.

Аз съм уверен, че когато земята е собственост на тези, които я обработват, селянинът ще произвежда заинтересовано и достатъчно, за да просперира и забогатее, а с това ще осигури изхранването и възможването на цялата нация. Това не се нуждае от аргументация, доказва го целият свят, в който има демократична икономика, т.е. социална пазарна икономика.

В сам по себе си трудния процес на реформа трябва да се постареем да не допуснем каквото и да е срив в производството чрез превръщане на сегашните структури в неработещи, поради предизвикана от самите нас парализа.

Подобни грешки при нашето състояние биха имали изключително тежки последствия за страната. Обърнете внимание колко внимателно се отнасят в Чехословакия и Унгария към кооперативните земеделски стопанства и правят необходимото да не допуснат разстройство в тяхната производствено-стопанска дейност в условията на прехода към новите структури. Аз съм убеден, че ще остане малобройна и без особена подкрепа групата господа в Комисията по икономическата политика, които искаха да превърнат в законно положение нещо, което според мен е ни повече, ни по-малко икономически вандализъм. Със закон да бъдат разтурени съществуващи кооперативни стопанства. Това е според мен типичен случай на тоталитарно мислене на хора, които на думи са за икономическа демокрация, а на практика са за старата административна нагайка. От м. март, господа, никакъв чиновник няма власт да създава, да окрупнява или да ликвидира кооперативни стопанства. Това аз твърдя категорично. Това е абсолютно и единствено право на общото събрание. Сега и во веки веков селяните, именно земеделските стопани сами трябва да решават какви кооперации да запазят, кои кооперативни стопанства ще ликвидират и какви нови кооперативни сдружения ще създават. Никой друг няма никакво право да решава този въпрос вместо тях. Вече няма достатъчно основание. *(шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Стоилов, Вие продължавайте независимо от брoжението. Това е друг въпрос.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Вече има достатъчно основания да се смята, че във Великото Народно събрание... (Има някои хора, които не разбират какво говорят, извинявам се) *(Ръкопляскация в залата, оживление)* Вече има достатъчно

основание да се смята, че във Великото Народно събрание се оформя една силна коалиция от представители на всички политически фракции, която подхожда към основните проблеми на закона и реформата от позициите на два фундаментални принципа. Първият, възстановяване правото на собственост на членове и нечленове на ТКЗС и техните наследници върху внесени или включени в стопанствата земи и второ, осигуряване земята да принадлежи на онези, които я обработват. Доказателство за този извод е получилият мнозинство в Аграрната комисия сега разглеждан проект и изказванията на редица мои колеги от БСП, както и категоричните позиции на такива депутати, само някои споменавам, като господата Мочуров, Янчулев, Петков и други представители на Българския земеделски народен съюз "Никола Петков", БЗНС, Социалдемократическата партия и др. Именно от тази позиция трябва да получат категорична подкрепа положенията на законопроекта, които предвиждат временния мораториум върху абсолютната свободна покупко-продажба на земя, недопускането под каквато и да е форма чуждестранни физически и юридически лица да имат собственост върху селскостопански земи, възприемането на преференции на режима за оземляване и за купуване на земя от безимотни, малоимотни селски стопани, членове и нечленове на кооперативни стопанства, предвиждането на сериозни икономически санкции за собственици, които не използват земята за селскостопанско производство, правото за получаване на рента от собственика или неговите наследници за земята, внесена в кооперативните земеделски стопанства. Мои бележки по някои необвързки и противоречия в закона, имащи по-конкретен характер, аз ще предложа на комисията в писмена форма.

И приключвайки, искам да отбележа още следното. Реформата в селското стопанство е една от най-сложните съставки на общата стопанска реформа за преминаване на страната към социална пазарна икономика. Задачата е да не се допусне допълнително усложняване чрез начина на осъществяването ѝ, което би повишило градус на социалното напрежение и би могло да има трагични последици за страната, ако ние допуснем, макар и временно разрушаване на изградения производствен потенциал в селското стопанство. Той и без това е в критично състояние. Законът трябва максимално да гарантира плавното протичане на процеса. Иначе, господа, има реална опасност да стигнем до малки и средни селски войни. Толкова повече като се има предвид, че ние започваме тази реформа при отсъствието на изградена, работеща пазарна инфраструктура.

Уважаеми колеги, аз съм склонен да вярвам, че нашето събрание ще успее да формира квалифицирано мнозинство за приемане на закон, съдържащ пред-

ложените от Аграрната комисия решения по основните ключови въпроси. Те осигуряват необходимата радикална реформа и до голяма степен предпазват от блокиране на земеделското производство в годините на прехода. Да не допуснем, господа, спекулативните съображения да надделеят над интересите на днешните и утрешните земеделски стопани. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Петър Берон поиска думата за реплика. Господин Дончо Иванов ще говори след това.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги, моята реплика се отнася до тези ловни развъдници или представителни ловни стопанства, напоследък ги наричат резервати. Тук има едно смесване на понятията. Истинските природни резервати и други защитени, така наречени отчасти неизменени екосистеми, са нещо, което трябва да се запази абсолютно и да се разширява в нашата страна.

Що се отнася до ловните стопанства, тези територии за царски лов, които бяха създадени в продължение на години, с тях положението е по-особено. Тези стопанства често пъти бяха създавани от няколко вида територии, които бяха обединени и оградени. Тези стопанства послужиха за основа за създаване на значителни популации на ценни ловни животни. Ако сега те се разградят веднага и се предадат за обработване, това означава автоматическо унищожаване и избиване от местните ловци на стотици и стотици ценни животни. Същевременно част от тези стопанства представляват, включени в тях предишни резервати и други защитени територии. Част от тях са селскостопански земи, част от тях са горски фонд и т.н. Така че преди да се разградят тези стопанства, абсолютно наложително е компетентна комисия да направи преценка на всяко едно от тях, да проследи какви земи са включени и съответно резерватите да си останат резервати, даже да се разширят, а горският фонд трябва да си остане горски фонд, селскостопанските земи, може би част от тях ще трябва да се върнат, но по определен ред и без предварително унищожаване на оградите, а с преместването им на съответните места. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Огойски иска да направи реплика.

ПЕТКО ОГОЙСКИ: Имам реплика по отношение на изказването на г-н Поюков и на г-н Стоилов. Тук се застъпиха за тези кооперативи. Ако на г-н Поюков е абсолютно също селището му, както го описва, ако там са издигнали големи къщи, моето родно село Огоя, Софийско, загина. От 1800 жители - 151 баби и старци има и като умрат в кошарите си няма кой да ги потърси, котките ги изяждат. Това е и управителният съвет, господин Стоилов на ТКЗС, което прогони от там хората. Аз също съм за кооперативно обработване, схваща-

но както и Вие се изразихте, като сбор от частните собственисти, но всичко с условията, времето и мястото. Тази земя трябва да намери своите стопани и то не в лицето на онези, които ги прогониха от там. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Дончо Иванов има думата. След него ще говори г-н Цезар Карафеизов.

ДОНЧО ИВАНОВ: Уважаемо председателство, дами и господа народни представители! Изостреното чувство за справедливост на българина и разглеждането на един от най-важните, от многото значими закони поставят пред нас дилемата - да търсим от една страна напълно справедливо решение на всички въпроси, свързани със земята, пренебрегвайки времето и от друга страна - съзнавайки всичко случило се от колективизацията до наши дни, да търсим и бързи действия.

Лично моето мнение е, че законопроектът за собствеността и ползването на селскостопанските земи прави сериозен опит да реши трите големи задачи, а именно: първо, да удовлетвори интересите на бившите собственици на земя и техните наследници и възстанови една справедливост, второ, да не позволи раздробяване, а да създаде възможност за създаване на съвременни форми за производство на селскостопанска продукция, и трето - да се оземлят хората, които не са притежавали собствена земя, но желаят да обработват такава.

Какво обаче не решава законът? Законът за селскостопанските земи, позволете ми така да го наричам за по-кратко, не решава въпроса с използването на техниката, която до този момент е обработвала земята в дадено землище. А определено това е основният въпрос, който се задава, този, който плани хората и затова трябва да се разглежда и решава едновременно с въпроса за земята. Законът не позволява раздробяването на земята, но ще позволи ли да бъде разпродадена техниката на парче, както се очертава тенденция? Ще позволи ли новите собственици да изнемогват при обработка на земята поради липса на техника? Досега земята във всяко землище се е обработвала с техника. Тази техника трябва поне в близките няколко години, разбира се защо, да бъде равнопоставена спрямо всички видове собственост в това землище. Това задължително трябва да намери място в закона, защото именно справедливото решаване на въпроса с техниката ще определи до голяма степен и успешното прилагане на закона, а и до голяма степен ще обезсмисли редица спорове, както споровете около продажбата, арендуването и т.н. Защото кой е този, който ще продаде земята си или ще я отдаде под аренда, ако той достъпно разполага със сега наличната техника? И не е ли решаването на този въпрос една гаранция, че няма да останат първата и втората година земи, които не са обра-

ботени навреме? А и питам колко са тези собственици нови и нови малки кооперативи, които бързо ще могат да се сдобият с техника?

Някои ще кажат: имуществото е на ТКЗС и нека управителният съвет или в най-добрия случай общото събрание, както се очертава, да реши този въпрос.

РЕПЛИКА ОТ БЛОКА НА СДС: Не делегатско събрание, назначено, а общо събрание...

ДОНЧО ИВАНОВ: Да, общо събрание. Но ще отворим конфликт, защото знаем, че няма много решения. Не е трудно да предвидим, че много бързо в землището на едно селище след като влезе в сила законът, ще се оформят няколко по-малки кооператива, ще се запази, да речем, ТКЗС, но вече в един друг вариант, тъй като разбираме, че след като влезе в сила законът, той до голяма степен ще промени сегашния вид на ТКЗС, като количество земя, брой хора и т.н., и т.н.

Ще има и още няколко малки кооператива, ще има и единични обработващи земята си хора. Тогава, въпреки че е възможно ТКЗС да обслужва и другите, аз се съмнявам в добрите взаимоотношения. Все пак се получава конкуренция. Или другият вариант: общото събрание решава да разпусне ТКЗС. Тогава имуществото остава на разпореждане на общинския народен съвет, доколкото знам, как той ще равнопостави техниката спрямо всички собственици?

Лично моето мнение е, че едни от първите кооперативи, които трябва да се създадат, подпомогнати, лансирани от закона, правителството, държавата, това трябва да бъдат именно машинотракторните станции и равностойно, на договорни начала да обслужват и ТКЗС, и новите кооперативи, и отделните собственици. Разбира се, думата тук отново имат специалистите. Но по този въпрос им обръщам внимание, че не е казана нито дума в закона.

Другите ми конкретни бележки са по следните текстове. Член 9, ал.6 да стане: Гражданите да могат да отдават селскостопанска земя под аренда и на физически лица веднага след придобиване на собственост. (*Ръкопляскация в залата*) Мотивите. Тази по-голяма свобода, само свобода я наричам, ще даде възможност на собственика да намери най-добрия вариант да получава високи добиви, което ми се струва, че в началото е наша най-голяма цел - да не остане неразорана педя земя и земя, от която да не получим най-много добиви. Убеден съм, че никоя комисия не може да замести заинтересоваността на собственика земята му да се обработва от наистина най-можещите хора. Защото, представям си, че я оставям на комисията, поземлената, която ще я предаде... Но казах, законът няма да ни гарантира сегашния вид на ТКЗС, дори, аз съм убеден, че ще останат на много места и че не бива със закон да ги разтуряме. Това е, струва ми се, недопустимо да се мисли, но те няма да бъдат в този вид!

Защо комисията ще реши въпроса, който аз мога да реша най-добре, най-сполучливо и да намеря най-добрия вариант?

Вярно е, че нарушаваме принципа - земята на този, който я обработва - въз основа на който са проведени две аграрни реформи: от Александър Стамболийски (1921 г.) и от правителството на Отечествения фронт (1946 г.). Да, но този принцип е издигнат най-вече, защото тогавашният начин за обработка на земята с рало и мотика действително е превръщал в роби арендаторите. Как биха изглеждали днешните отношения арендатор-арендодател? Не е трудно да си представим, че днешният наемен труд няма да има нищо общо с този от преди 70 или 45 години. Че един такъв договор между двамата би позволил на даден собственик да добави за известно време към земята си известни количества арендна земя, че изгодата може да бъде добре договорирана, да бъде взаимна.

Следващите ми бележки са по чл.16, ал.5. Въпросът с размерното намаляване да се разглежда в по-голям мащаб: примерно общински, или в рамките на бившия окръг, а не в границите на землището на селището. Вярно е, че ще произтекат някои трудности, но пък е по-справедливо, защото има землища, където са построени много заводи, унищожени са почви, а в същото време тези заводи са давали препитание на голяма част от хората в дадена община. Редно е намалението да се разпредели върху повече собственици, иначе ще се разпредели само върху собствениците, които са в дадено землище, както го предвижда законът.

Ще се върна и малко назад: чл.4, ал.2, убеден съм, че не е целесъобразно да забраним на български граждани, постоянно живеещи в чужбина (какво значи постоянно живеещи? Нима тези 80-100 хиляди, които заминаха ще ги водим постоянно живеещи). Аз не смея да си мисля така. Да им разрешим да придобиват земи чрез сделки. Няма ли по този начин да предотвартим (не бива да им забраняваме!), няма ли по този начин да им предотвратим възможността да внасят в България нови технологии, техника, а и по-често контактуване на тези хора със страната. Не забравяйте, че ние все още не сме определили националната идея. Струва ми се, че не са много начините да приобщаваме българите в чужбина към страната. Да поставим ограничение - да, да поставим условие - да, но да забраним, според мен, не бива. Това, че живеят далече, едва ли ще навреди на ефективността на стопанисване, ако примерно се остави в ръцете на роднини, едва ли може да пострада България, ако те инвестират в селскостопански земи.

Член 33, последно, ал.2. По принцип въпросът с оземляването ми се струва, че е много бегло засегнат и ми се струва, че много сериозно трябва да се

преработи. Предизвиква много въпроси у хората, много неясноти има около него и се нуждае от едно много сериозно допълване. Примерно чл.32. Може да се оземли, възмездно, безвъзмездно, тези въпроси се задават, но съвсем не са ясно определени и препоръчвам на уважаемата комисия да поработи сериозно върху именно тази част от глава шеста.

Предлагам към текста: живеещи в населено място се ползват с предимство; да се прибави - и безработните, живеещи в рамките на бившия окръг. Никак не е трудно да се досетим, че в рамките на бившия окръг в градовете, те обикновено и по-голяма част от земеделските райони, където са примерно Ямболски, Сливенски, Добрички и т.н., имаме повече селско население. И никак не е трудно да се досетим, че 40-50-100 км не са пречка да живееш временно в града и всеки ден да работиш. Нима по този начин ние не останахме в градовете с прехождане, работейки в предприятията? И се питам дали не е този начинът сега обратно, но не с насилие, не за да задължаваме хората непременно да живеят на село. Мен ми се струва, че ако това направим и сложим това ограничение, няма да се получи този желан ефект. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-н Карафеизов. Може би това ще бъде последният оратор за днес. Министър Данов е тук.

ЦЕЗАР КАРАФЕИЗОВ: Уважаеми господин председателю, дами и господа народни представители! Аз съм 48-мият депутат, който взема отношение по законопроекта за земята, и се радвам, че се дава възможност на всички записали се да вземат отношение по този изключително важен закон. И всички дебати ми дават основание да мисля, че този закон ние ще го приемем като конституционен закон, ще намерим общ език. Аз ще се спра на това по-нататък в своето изказване.

Дами и господа, аз очаквах да чуя тук от тази трибуна една обективна характеристика на сегашното състояние на обработваемата земя в нашата страна, добивите от нея, доходите на един работещ сега в селското стопанство, тенденцията и конкурентноспособността, търсенето на нашата селскостопанска продукция у нас и в чужбина. Колко произвеждаме, колко изнасяме, фактически изхранваме ли се ние сега или не се изхранваме? Вие всички знаете, че навремето бившият наш държавник Тодор Живков казваше, че произвеждаме две България, а сега чухме г-н Поюков каза, че можем да изхраним и три България. Дано да е така. Очаквах да чуя тук от съответните специалисти, но се окажа, че изглежда това е по-голяма тайна от прословутите наши досиета. Трябваше да чуем колко жито произвеждаме, колко месо, колко мляко, плодове, колко изнасяме и колко остават за нас тук.

Дами и господа, друго, което желяех да чуя и очаквах да чуя тук от специалистите по селското стопанство и от всички в изказванията ни, дали ние желяем България да остане аграрна държава или да бъде индустриално-аграрна държава. Известно е, че именно развитите държави имат и развито селско стопанство.

ИВАН ГИНЧЕВ (от място): Нито едното, нито другото.

ЦЕЗАР КАРАФЕИЗОВ: Не може да се произвежда конкурентноспособна селскостопанска продукция без субсидии. Всички знаем случаите в САЩ, Франция и другаде. А откъде ще се вземат тези субсидии? Те ще дойдат от индустрията, където е заета и по-голямата част от населението. Ако сега в нашето селско стопанство са заети около 10-15 на сто от населението и ако ние в бъдеще смятаме, че ще отидат 30-40 на сто, то аз съм песимист за развитието на нашата държава. Ето как с този закон, ние депутатите, във Великото Народно събрание възбуждаме широки социални вълнения. Трябва да дадем обяснение за евентуалната бъдеща миграция, безпокойството, неувереността в утрешния ден и т.н. Приеманите от нас закони според мен трябва да гарантират стимули за силните и можещите хора и определена защита за слабите. С този закон, особено & 4 от Преходните и заключителните разпоредби се дава ход на приватизацията в нашата страна.

По този начин се казва тихомълком, че би протекла и приватизацията в промишлеността на основата на трудовото участие. Аз считам, че приватизацията на всички основни фондове, сега намиращи се в селското ни стопанство, трябва да са на такава основа, както и приватизацията в промишлеността. И следователно това трябва да стане с общия Закон за приватизацията. В противен случай аз лично се опасявам, че ще създадем напрежение сред работещите в индустрията и ще ги противопоставим на тези в селското стопанство.

Дами и господа, вие си спомняте само преди няколко години по решение на бившето Народно събрание, че бе приета собствеността на промишлените предприятия от техните колективи от общинските съвети. Разбира се, това бе поредният палеатив. И ние сега не бива да допуснем пак някакъв палеатив да приемем тук. Но сега ние, приемайки един закон за дадена сфера от народното стопанство, сме длъжни да предвидим неговото отражение в целия обществено-стопански живот както сега, така и в близкото и в далечното бъдеще на нашата държава.

Считам, че предложеният законопроект трябва много внимателно да се дообработи. Имам много бележки по него, но основно искам да привлека вашето внимание върху следните основни според мен 13 принципни положения,

по които аз лично считам, че можем да намерим, както е модно да се казва, консенсус.

Първо, възстановяване на собствеността върху земята. Изразът "връщане" според мен не е подходящ, защото земята ще се възстанови в по-малък размер, известно е по какви причини. Тук смятам, че всички депутати или почти всички сме единни.

Вторият основен принципен въпрос - в какъв срок трябва да се извърши това възстановяване. В чл.15 от законопроекта се казва "две години". Аз считам, че този срок е малък и трябва да стане три или пет години, тъй като процесът е много сложен и две години според мен е малък срок.

Трето, как ще се решава и кой ще решава споровете по възстановяването? Много депутати бяха взели отношение. В законопроекта не е съвсем ясно. Също искам да отбележа, че е недопустимо по чл.16, ал.3 срокът за обжалване да бъде 14 дни. Това е нищо и никакъв срок. В закона този въпрос трябва да се развие по-ясно, по-точно и по-справедливо.

Четвърто. Спори се какъв принцип е правилен. Господа депутати, аз считам, че принципът земята на тези, които я обработват, или "на кого да е", е схоластичен въпрос. Доколкото на мен ми е известно в Унгария има друг принцип - земята на тези, които се грижат за нея. Ами че промишлените предприятия тогава не са ли на тези, които работят в тях? Нека да не се хващаме за такива принципи, на които бяха отделени много от изказванията на депутатите.

Пето. На кого ще останат земите, върху които няма предявен иск за собственост - на общината, на държавата? А тези земи, господа депутати, в никакъв случай, те не трябва да стоят пусти, те трябва постоянно да се обработват. Смятам, че и тук няма да имаме никакви различия на кого да остават тези земи, върху които не се предявява иск за собственост.

Шесто. Кой и как ще обработва земите в преходния период до пълното възстановяване на собствеността? Това за мен не е съвсем ясно в законопроекта. И аз се надявам, че в бъдещата доработка ще бъде доуточнено. И тук в името на бъдещето на нашата държава аз смятам, че всички депутати ще бъдем единни. Този преход е много съществен, защото трябва да се изключи вероятността да остане незасята и необработваема земя. В чл.9 се казва, че ако в срок от три години земята не се обработва по предназначение, то тя се прехвърля или става държавна собственост. Аз категорично възразявам, това ще е национална катастрофа, ако се допусне такова нещо. Според мен въобще не бива да има такова условие, земята трябва винаги да се засява и да се обработва. Такива срокове - три години и тъй нататък, не трябва да има. В това трябва да се изяс-

ният тези неща. Член 21 до чл.23 не са много ясни и не са в съответствие с другите текстове. Пак се надявам, че те ще се доогледат от комисията.

Следващият принципен въпрос - свободен пазар на земята. Кога? В законопроекта е казано пет години, може и повече, може и по-малко. Тук се спори. Аз смятам, че е правилно да има след пет или повече години свободен пазар на земята. Не е само заради спекулата, господа депутати, така да се изрази. Не искам да използвам тук думата "мораториум". Но за тези пет години, ако приемем, както е казано, ще има много спорове по възстановяването. Това е много сложен въпрос. То не е като да се купи една къща. И затова аз смятам, че този срок за свободния пазар на земята да бъде след пет години, си заслужава да се аргументира повече и от различни депутати.

Има предложение, както беше направено от г-н Стефан Стайнов, вторият купувач да бъде държавата, в други предложения - да бъде съседът и т.н. Може би има нещо рационално, но комисията трябва отново да го доогледа. Аз считам, че и сега има ограничен пазар на земята, след като в проекта се казва, че тези, които са получили по половин декар земя, би трябвало сега да я заплащат. Това означава, че има известен свободен пазар. И може би комисията трябва да мисли, да допусне и сега в ограничени размери свободен пазар, след като ще има редица хора и безработни. Трябва да се им се даде възможност да купят поне декар, два или по няколко декара земя.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Но времето Ви изтича, господин Карафеизов.

ЦЕЗАР КАРАФЕИЗОВ: Благодаря Ви за сигнала.

Осмият принципен въпрос - оземляването на желаещите в града и селото трябва да се изясни. Това се каза в изказванията тук.

Девето. Чужди физически и юридически лица да нямат право на собственост върху земята. Тук няма спор. Аз съм "за" и това е правилно.

Десето. Не са равнопоставени в законопроекта юридически и физически лица. След като на юридически лица се разрешава аренда, трябва да се разрешава аренда и на физически лица.

Единадесето. Свободният пазар на продукцията трябва да бъде както на физически, така и на юридически лица. Тук също няма да имаме различия.

И последно - за данъци и такси. Учудва ме, че в закона не се казва нищо за поземления данък, а само мимоходом в чл.27, ал.3 и чл.39, ал.6 се казва за някакъв поземлен данък.

Господа депутати, аз изказвам своето лично убеждение, че ако ние продължим известно време дискусиите още, до пълното им изчерпване, ще стигнем

до едно единно становище и ще приемем действително, както трябва, конституционно този Закон за земята.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Дотук по този въпрос, както се уточнихме.

Преминаваме към точка втора -

ОТГОВОРИ НА ПИТАНИЯ, НАПРАВЕНИ ОТ НАРОДНИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ЛЮБОМИР ИВАНОВ И СОЛОМОН ПАСИ, ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ, ГЕОРГИ МИШЕВ И ИВАН СЕМКОВ, ТОДОР КАВАЛДЖИЕВ, ПЕТКО ГЕОРГИЕВ от министъра на вътрешните работи г-н Христо Данов.

Напомням правилата.

Първо, питане на господата Любомир Иванов и Соломон Паси. Те трябва да развият, ако преценят това, до 5 минути питането устно. Един от двамата трябва да дойде. Заповядайте.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Почитаеми господин председателстващ, уважаеми колеги! Питането ми е съвсем конкретно и затова просто ще го прочета.

"Питане към господин министъра на вътрешните работи от Любомир Иванов и Соломон Паси, депутати във Великото Народно събрание.

Уважаеми господин министре, най-напред приемете нашите благопожелания по случай избирането Ви за министър на вътрешните работи. (Искам да поясня, че когато беше отправено, това поздравление беше към предишния министър, но разбира се, ние го подновяваме към господин Данов.)

Бихме желали да получим от Вас отговор на следните въпроси:

1. Какво количество незаконно притежавано оръжие е иззето от страната съответно през 1988, 1989 и 1990 г.? Как оценявате ситуацията с това оръжие и какви тенденции се очертават?

2. Разполагат ли органите на сигурността със служби за борба с тероризма, отговарящи на съвременните изисквания?

Възползуваме се от случая да Ви уверим в отличните си чувства.

София, 1 октомври 1990 г."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Всички благодарим за тези чувства.

Господин Данов имате думата.

ХРИСТО ДАНОВ: Уважаеми другари, на въпроса, който се поставя, мога да отговоря само за 1988 и 1989 г. За 1990 г. все още нямаме уточняване на всички данни.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Това е добра референция. Моля, който е съгласен с предложението Любка Борисова Илиева да бъде избрана за член-съдия на Върховния съд, да гласува.

Успешен резултат и за Любка Борисова Илиева, която с 168 гласа за, 52 против и 36 въздържаха се е избрана за член-съдия на Върховния съд.

ГИНЬО ГАНЕВ: Никола Филчев Борисов е роден в 1948 година. Бил е районен съдия във Варна. След това тръгва по научен път - научен сътрудник, кандидат на юридическите науки все по наказателноправната материя. Стига до доцент. Ръководил е практически занятия на студенти по право. Решавал е наказателни дела в районния съд в София. Научен секретар от 1989 година на сектора по наказателноправни науки в Института за държавата и правото. Има повече от 17 години трудов стаж по специалността. Изрично се отбелязва, че не е членувал в никакви политически партии.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме за избирането на Никола Филчев Борисов за член-съдия на Върховния съд. Моля.

Никола Филчев Борисов е избран за член-съдия на Върховния съд със 162 гласа за, 49 против и 33 въздържаха се.

ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви за още малко внимание. Членове-съдии на Военната колегия, пак във Върховния съд, предлагат парламентарните групи подполковник Росен Йорданов Владев. Той сега е в Софийския военен съд. Роден е в 1948 година в Търговище. Бил е военен следовател. Бил е в Софийската окръжна военна прокуратура, военен съдия. Има повече от 12 години юридически стаж. Предлага се за член-съдия на Военната колегия на Върховния съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Колеги, малко повече внимание. Гласуваме за Росен Йорданов Владев за избирането му за член-съдия на Военната колегия на Върховния съд. Моля да гласувате.

С 220 гласа за, 29 против и 12 въздържаха се подполковник Росен Йорданов Владев е избран за член-съдия на Военната колегия на Върховния съд.

ГИНЬО ГАНЕВ: Андрей Тодоров Икономов се предлага за член-съдия във Военната колегия при Върховния съд. Роден е 1950 г. в Пловдив. Работил е като адвокат. От 1981 г. като военен съдия и заместник-председател на Пловдивския военен съд. Трудов стаж повече от 12 години. Референциите са добри.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля ви да се гласува за предложението Андрей Тодоров Икономов да бъде избран за член-съдия на Военната колегия на Върховния съд.

Андрей Тодоров Икономов е избран с 203 гласа за, 31 против, 17 въздържаха се за член-съдия на Военната колегия на Върховния съд.

към министерството и съответната регионална дирекция, да се вземат мерки, да се промени стилът на работа. Има човешки неща, които не трябва да се забравят и в професията.

Така че в този смисъл беше отправено питането ми към господин министър - какво е направено по този въпрос.

Господин Ганев, имаше още едно питане, което отправихме по един въпрос на неправомерни действия, това беше направено съвместно с господин Петко Георгиев от Поморие.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: За него след малко.

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Да, благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Данов, имате думата.

ХРИСТО ДАНОВ: Господа народни представители, когато се намери труп с неустановена самоличност, се предприемат незабавни мерки за установяване на неговата самоличност. В конкретния случай починалият е имал в чантата си паспорт, така че тази самоличност е била установена. Тъй като той е бил починал на улицата, отнесен е бил веднага със съответните превозни средства до съответния медицински пункт, където е бил отнесен да остане в продължение на 24 часа, без да се предприемат никакви други действия, за да бъде аутопсиран трупа. В тези случаи аутопсията е задължителна, а тя не може да бъде извършена преди изтичането на 24 часа. В този конкретен случай и във всички случаи въобще с необходимо дежурният лекар, който е приел покойния, да се погрижи незабавно да бъдат информирани близките на това лице, което е починало. В конкретния случай това не е било извършено. За съжаление не е било извършено и дежурният офицер подполковник Пенев и дежурният следовател полковник Желев са били наказани дисциплинарно, като по отношение на единия е наложено наказание "последно предупреждение". По отношение на другия е изпратена по местоработата, всъщност Главно следствено управление в София, преписка да му бъде наложено наказание. За съжаление до денднешен наказание не му е наложено. Аз днес научих този случай и ще се погрижа да бъде наложено съответното наказание в същия вид, както е било наложено на другия офицер.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви.

Господин Бъчваров, към отговора имате право на две неща - или да зададете до два уточняващи въпроса, или да кажете последен дали сте доволен или не?

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Аз благодаря на господин министър за отговора. Искам да заявя и да уверя моите колеги народни представители, че не

съм имал никаква зла умисъл, задавайки този въпрос. Просто бих желал този въпрос да съдействува за подобряване работата на органите на Министерството на вътрешните работи.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Питане от народните представители Георги Мишев и Иван Семков. Кой ще го развие?

Иван Семков има думата.

ИВАН СЕМКОВ: Ние с Георги Мишев бяхме отправили питане преди около месец и половина. База за това питане послужи един сигнал от служители на МВР в Ловеч във връзка с, според тях, недобросъвестно изпълнение на служебните задължения на офицер от тези органи в МВР - Ловеч. Той е имал стопански нарушения и други закононарушения. Нашето питане беше да се отговори в писмена форма, но щом сте тук, г-н министър, мисля, че можете да отговорите и в устна форма на питането. На този служител е извършена ревизия и понеже по това време той е бил партиен секретар на това поделение, ревизията, според тези служители (ние не сме присъствували на тази ревизия) е завършила с приятелски обяд. Нашето питане е следното: възможно ли е да се направи повторна ревизия на делата, извършени от този служител?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви, г-н Семков. Господин министър Данов, имате думата.

ХРИСТО ДАНОВ: Господа народни представители! В качеството си на министър на вътрешните работи (и това да се чуе отвсякъде) искам да заявя, че Министерството на вътрешните работи ще промени цялата си физиономия, която е имало досега. (*Ръкопляскания*) Затова искам съдействието и съучастието на всички, които сте тук и на всички политически течения. Ще се мъча най-вече да получа не само съдействие, но и разбиране по отношение на някои ходове, които ще се предприемат. Малко по-късно аз ще се спра на няколко оплаквания, които са отправени срещу органи на милицията и затова ви обръщам внимание. Тук се касае за един типичен случай на клевета. Става дума за истинска в пълния смисъл на думата клевета. Този офицер нито е бил обследван, нито му е правена ревизия и цялата обстановка, която е изнесена в питането, не отговаря на истината. (*Ръкопляскания*) Ето защо, аз ви моля заанпред всички народни представители, всички, които слушат това предаване, да съобщават всички верни данни относно органите на милицията. Тези органи на милицията, които направят някое престъпление или някакво произшествие и са виновни за действията си, ще бъдат безмилостно наказвани. Вие видяхте, че днес в "Дума" доста несъучастнически по отношение на мен се е произнесъл, аз уволних двама души милиционери за това, че са нанесли побой. Уволних ги не

за това, че са нанесли побоя сам по себе си, а за това, че при изпълнение на службата си, са преминали към мерки, които са недопустими. Срещу това, естествено, има реакция. Всеки има право да се защитава както намери за добре, но не може в никакъв случай да се пише против тази мярка, ако тя не е била правилно разбрана. (*Частични ръкопляскания*) Тази мярка не е била правилно разбрана. Аз съм наказал тези хора не за това, че битите са виновни или не са виновни, а за това, че са си позволили да бият някого в хотела. Въпросите, които се поставят (вие ще видите след малко в следващите питання) водят до там. Пак ви моля, във всички случаи, когато се оплаквате или хвалите, правете го с пълното чувство на отговорност. (*Ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Семков, доволен ли сте от този отговор? Благодаря. Думата има народният представител г-н Тодор Кавалджиев.

ТОДОР КАВАЛДЖИЕВ: Госпожи и господа народни представители! Всъщност, моето питане беше до бившия министър на вътрешните работи, но се налага новият да ми отговори, защото вече минаха повече от два месеца. "До господин министъра на вътрешните работи г-н Пенчо Пенев. Питане от Тодор Кавалджиев, народен представител от 23. многомандатен район в гр. Стара Загора относно побоя над прокурора в Районна прокуратура - гр. Казанлък, Кирил Банчев.

Господин Министре, като народен представител от 23. Старозагорски многомандатен избирателен район, в който влиза и гр. Казанлък, получих протестна декларация от Координационния съвет на Съюза на демократичните сили в гр. Казанлък, в която с тревога се изнася истината за отвратителния случай на побой над новоназначения прокурор г-н Константин Банчев, извършен на 30.9.1990 г. от органите на МВР в същия град. Абсурдното в случая е, че се касае за побой над служебно лице, районен прокурор, от органи, негови подчинени - рядък прецедент в практиката на цивилизованите държави. Още повече, че същите тези органи, както често четем в пресата, стоят със "скръстени ръце", вместо активно да се намесят в защита на гражданите и тяхното имущество, оправдавайки се с липсата на закон за Народната милиция. Питаме, как да съчетаем горното с декларацията на правителството, че ще се стреми към създаване на една модерна, цивилизована и правова държава, когато сигурността на нейните високопоставени служители не е осигурена, а камо ли тази на отделните граждани. Имайки предвид горното, настоявам за пълна и обективна информация за случилото се на 30 септември 1990 г. и за мерките, предприети от съответните органи.

Второ, търсене на най-строга отговорност от виновниците за срамния случай, позорящ страната ни и процесите на демократизация на същата.

Трето, вземане на експресни мерки от страна на правителството и специално на Министерството на вътрешните работи за недопускане на подобна гавра с човешкото достойнство на българските граждани. 24 октомври 1990 г., гр. София. Тодор Кавалджиев."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви, г-н Кавалджиев. Господин Данов, имате думата.

ХРИСТО ДАНОВ: Уважаеми народни представители! Това е един типичен случай, който може да се случи в един хотел в България. Прокурорът е бил неизвестен, току-що е отивал да постъпи на работа, става някакъв инцидент в някоя от стаите на хотела, прокурорът си е оставил багажа и е тръгнал да излиза навън, портиерът го застигнал, другарите от милицията го настигнали също, арестували го, сложили му белезниците, както се полага в такива случаи, откарали го в съответното районно управление и му нанесли побой. Между другото, това е съвсем еднакъв случай със случая снощи (завчера вечер) в хотел "София". Разликата е в това, че този път е бил прокурор, а не хора, които не могат да се защитават. Оказа се, че прокурорът е ял бой от тези, които теоретически би трябвало да му бъдат подчинени. Случаят е съвсем истински. Ако аз бях министър по това време, щях да му наложя уволнение. Министър Пенев е бил зает с друга работа и е допуснал да бъде наказан по-тежко. По повод на този инцидент, който представлява престъпление на общо основание (това трябва да го разберат всички, че посягането на чужд човек, особено когато си длъжностно лице и при изпълнение на служебни задължения извършваш престъпление) е била образувана преписка във Военната прокуратура и в Пловдив му е било наложено наказание една година ефективно поправителен труд. Пратили са го от милиционер в хотел, където може би вечерно време е ходел в бара и си е попиивал безплатно, предполагам, са го пратили да работи като постови стражар в един от милиционерските участъци.

Така че, такива случаи в нашата организация (вътрешно министерство) вече няма да се случват, аз обещавам. Ние искаме да създадем едно министерство с чудесен външен облик и ръката е последният инструмент, който може да действа в тези случаи. Както виждате, при една добре организирана кампания без никакъв инцидент и почти без никакъв удар вчера се извърши тази операция в "Магурата", за която можем само да благодарим на тези, които я извършиха. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Народният представител Георги Баев, ако се съгласите само с това, иска да постави не реплика, а един уточ-

няващ въпрос за своиния случай. И ако Вие прецените, че можете да отговорите, ще направите това. А ако не, в срок, който Вие намерите за добре.

Имате думата.

ГЕОРГИ БАЕВ: Понеже случаят е много евтин и бърз, аз случайно, като идвах на сам, бях извикан от 20 служители на МВР, които са към хотел "София". Случайно и аз там съм на квартира. На това събрание младите хора ми обясниха случая подробно. Аз им казах, че не мога да пренебрегна правилника на Народното събрание - трябва да се даде писмено и т.н., да чакаме. Обаче те настояват само да се изясни този случай специално. Защото г-н министърът е изслушал - а те ми казаха така, аз не защитавам тях, моля ви се. Обаче всеки гражданин трябва да спазва законите в нашата страна. Дали е бил чужд гражданин или българин. Законите са за всички, които посещават нашата страна.

Сега, от тях научих, че следствие има, свидетели има и г-н министърът не е приел началника на управлението, на Софийското градско управление да го запознае със случая, а е приел само едната страна - на австрийската гражданка. Затова от тяхна страна ме помолиха само да съобщя и да предложа така - молим г-н министърът да се запознае със случая, защото има десетки свидетели. Аз пак се извинявам, не взимам страна. Има случаи, когато тази жена няколко пъти е правила скандали, нанесла е побой на друга гражданка и т.н.

От тяхно име моля случаят - вече има следствие, има свидетели - в най-евтино и бързо време от специалисти и професионалисти да се изясни случаят.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Данов, към това?

ХРИСТО ДАНОВ: Много трудно е да се явявам защитник сам на себе си. Но понеже представлявам Министерството на вътрешните работи, ще ви моля да разберете как стоят нещата.

Австрийската гражданка заедно със сина си и с майка си, която е дошла в България и прави някакви сделки доста големи, крупни с Министерството на транспорта, беше доведена от главния юрисконсулт на Министерството на транспорта при мен. Аз съжалявам, че тези хора, които са информирали почитаемия народен представител, когото не познавам, трябваше да я видят какво представляваше. Тя не можеше да си вдигне ръката да се ръкува с мен - до такава степен, цялата синя и явно пребита.

Твърденията на милиционерите са без значение. Ако тя е извършила някакво престъпление, има си ред. (*Реплики от залата: "Правилно!"*) И понеже нашата държава... (*силни ръкопляскания*) нашата държава обяви, че ще бъде напред правова държава, от всички страни - и отляво, и отдясно, би следвало да бъде поддържана тази абсолютна максима, че правовата държава е правова не защото има много закони, а защото законите се спазват точно. Ако тази

жена не си е платила сметката в хотела - защото първата версия не беше, че не са я били, а са я били, защото не си е изплатила сметката, която била в размер на 13 хил. лева, това не е основание за бой. Даже в средните векове не са ги биели, а са ги пращали в затвор. Ако това е причината. После казват, че тя се е сбילה с някаква друга жена. После изведнъж голям бой бил станал и при разтървяването, като са ѝ слагали белезници, чак тогава се била одраскала. Днес по пресконференцията, която чух по радиото, са обяснили, че драскането на ръцете - а ръцете бяха направо ожулени, жестоко ожулени, особено за сравнително не много млада жена, бяха ожулени, при слагането на белезниците, се показва, че страхотно се... Независимо от това, двете ѝ златни обици са изчезнали, като едната златна обика съвсем случайно е била намерена на пода. Другата така или иначе я няма. Въобще, обстоятелствата, при които е станало цялото произшествие, са доста загадъчни. Независимо от това дали тя е виновна или не е виновна. Пак подчертавам - аз наказах милиционерите не за друго, а защото, че са си позволили лукса да посегнат и да бият. Защото това представлява престъпление по Наказателния кодекс. Аз предпочетох да им наложя по-леко то наказание - да ги освободя от работа, да ги уволня. Те могат да си намерят другаде работа. Ако бях изпратил преписката във Военна прокуратура, аз съм абсолютно сигурен, че двамата ще бъдат осъдени. Още повече, че единият е бил вътре и е много любопитно в един такъв скъп бар, действително скъп бар е пиел. Един от милиционерите. Аз не мога да си разреша този лукс, как си го е разрешил той нямам представа.

Но така или иначе, за честта на Министерството на вътрешните работи аз няма да допусна такова нещо втори път да се повтори.

Освен това, трябва да подчертая и друго нещо, което напоследък в България стана много разпространено. Различни офицери от органите на Министерството на вътрешните работи пишат в опозиционния печат. Нямам нищо против - нека да пишат, тяхна работа. Но в едно военизирано поделение подчиненият не може да пише срещу началника си. Той може да се оплаква. Това вече не е никаква демокрация, това е чисто и просто "разгащване". Извинявайте за израза. *(Силни ръкопляскания)*

Второ. Днес тези, които са колеги на почитаемите двама уволнени старшини, са направили колективно, колективно те са направили пресконференция. В армията изразяването, а те са армия, защото са причислени не само по заплата, но и по задължения към армията - колективното оплакване е приравнено на бунта в армията. Вие ще прецените какви последици може да има това, ако река да приложи закона както трябва. Освен това... освен това... *(оживление)* нека да продължава докрай. Освен това, за да докажат, че са много силни,

искат да ме изнудят, са подали колективно оставката. Ще ви помоля да ме подкрепите в това да приема тяхната оставка... *(бурни ръкопляскания)*... и да разберат, че силовите методи в демокрацията не се рентират.

Техният началник дойде при мен и бих казал с доста непочтен тон, или непочтителен, по-скоро, се мъчеше да оправдае своите подчинени. По отношение на него аз също ще взема мерки. Защото дисциплината, според мен, в армията... *(ръкопляскания)* ... трябва да бъде спазвана докрай. *(Ръкопляскания)*

Да ви кажа нещо допълнително. Моето стоеие в Министерството на вътрешните работи ще бъде като на неутрален човек. Аз съм безпартиен. Може да съм бил посочен от една или друга партия, за което не знам, но така или иначе, моето поведение ще бъде такова. Преди няколко дена в едно от селата в Пловдивската област, членове от СДС бяха завзели общината и бяха изгонили местния кмет, който от БСП. Аз наредих и милицията извади самозванците отвътре *(ръкопляскания в цялата зала)*.

Същото се случи в едно село при Плевен, където случаят беше обратният. Вчера ми се обади началникът на милицията, наредих му да ги извади. Като изрично го предупредих да не употребява насилие. Защото милиционерите имат и още едно качество, което е много важно. Те притежават карнетка в джоба си и като я извади и почне да глобява по 20 лева всеки, тогава нещата се оправят и без бой и много леко. Нещо, което една цивилизована милиция трябва да научи.

Благодаря ви.

(Бурни ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Народният представител Боян Папазов тук ли е? *(Гласове от залата: "В чужбина е.")* Добре. Питане от народните представители господата Венцислав Бъчваров и Петко Георгиев. Кой ще го развие? Г-н Бъчваров, Вие.

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Уважаеми г-н министър, аз научавам, че случаят още не е окончателно разгледан. Но независимо от всичко, бих искал да зададем този въпрос.

На 7 септември в град Поморие при извършване действия по изваждане на едно семейство от заеманото от тях жилище, бил нанесен побой върху домакинята от майор Туджаров и старшина Дойчев. По този повод тя е изпратила до ръководеното от Вас министерство оплакване. В случая интересното е нещо друго. Върху бланка на Секретариата на ръководеното от Вас министерство, без изходящ регистрационен номер е отговорено на г-жа Инджова, че забележете! - майор Туджаров и старшина Дойчев са действували правилно и законосъобразно. И веднага е било възбудено следствено дело по чл.148 от На-

казателния кодекс срещу г-жа Инджова, а всъщност е налице престъпление по чл.142 и 143 от Наказателния кодекс от страна на длъжностните лица.

Въпросът ми беше, смята ли г-н министърът, че служителите Туджаров и Дойчев са действували правилно и законосъобразно, когато са нанесли побой върху г-жа Инджова. И не смята ли г-н министърът, че цитираното по-горе писмо от Секретариата на министерството е меко казано неофициално, няма стойност и е скрита заплаха срещу г-жа Инджова. И съответно настоявахме тогава, това беше, когато подадохме нашето питане, за извършване на съответната анкета от министерството.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви, г-н Бъчваров. Министър Данов.

ХРИСТО ДАНОВ: Сега този случай е краят на другата страна на диапазона. В този случай милицията си е организидала добре работата и си е изкарала жертвата за побойник. Официалните данни това сочат. Други данни нямаме в министерството. Анкета от моя страна не е правена. Не мога да ангажирам министерството при това положение, обаче смятам да отговоря. Както казах оде, посягането върху човек е нещо, което унижава неговото достойнство. Това не трябва да бъде допускано. Всичко останало, което казах преди малко, остава в сила и смятам, че то изчерпва като отговор това, което сега ми беше поставено като въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Доволен ли е господин Бъчваров от това обяснение на министъра?

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Тъй като още проучването продължава, аз нямам повече въпроси. Трябва да чуем крайния резултат.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Господин Данов, Бюрото и цялото Велико Народно събрание цени готовността Ви да се отзовете на питанията на народните представители, някои от тях датират твърде отдавна, и това ние ценим не само с оглед на правилника, но и на принципите на взаимоотношенията между законодателната и изпълнителната власт.

Благодаря Ви още веднъж. *(Ръкопляскания в залата)*

Преминаваме към следващата точка. Думата има народният представител Стефан Гайтанджиев, дано чуе това бързо, да докладва от името на контактната група.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми колеги! Първо, искам да поясня. Предишния петък, когато тук е станало някакво недоразумение...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Една само дума, ако обичате. Народните представители да влязат в залата, предстои гласуване. И да седнат, разбира се.

Имате думата.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Искам да поясня, че от първите дни на нашите заседания беше създадена една контактна група, чиято цел беше да формира постоянните комисии на паритетен принцип и пропорционално представяйки всички парламентарни групи. След като бяха съставени всички постоянни комисии, сега обаче се налагат и някои промени. Тези промени са свързани с изявени желания от отделни народни представители да напуснат комисиите, да се прехвърлят в други комисии, или пък от желанията на ръководствата на дадени комисии да намалеят по състав, за да бъдат по-ефективни. Беше изпратено и писмо от Бюрото на Великото Народно събрание до ръководствата на отделните парламентарни комисии, в което се даваха препоръки за ефективна работа на комисиите, за оптимизиране на техния състав и довеждане на тяхната бройка до качество и количество, което да може ефективно да работи.

В тази връзка аз като секретар на парламентарния съюз, заедно с моя колега Башикаров от страна на Българската социалистическа партия, с участието по някой път и на представители на Българския земеделски народен съюз и на Движението за права и свободи, уточнихме промени в съставите на някои комисии. Те са докладвани и бяха докладвани преди на заседание на парламентарния съюз и ако някои от хората, които тогава са възразили, като колегата Неврокопски, то това е станало поради едно недоразумение, което ще го поясня.

Контактната група взе решение да промени съставите на някои комисии.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Последователно ги докладвайте, за да може да се обсъжда и гласува.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: За Законодателната комисия. Предлагаме да се освободят като членове на Законодателната комисия народните представители: Ненчо Маринов Ненчев, Пенчо Стоянов Пенев, поради това че е министър, Петър Маринов Пешев, Савка Николова Йовкова и Стоян Димитров Ганев.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: По-нататък?

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Предлагат се за нови членове на Законодателната комисия следните народни представители: Емил Иванов Йоцов, Иван Първанов Павлов, Любен Андонов Корнезов, Петър Стефанов Обретенов и Пламен Вълканов Вълканов.

Преди това беше попаднал в този списък и колегата Крум Неврокопски на базата на това, че той не беше посещавал много от заседанията на Законодателната комисия. Ние разговаряхме с него. Той пое ангажимент отсега нататък да бъде редовен участник (*Ръкопляскация*) и на тази база той бе оставен в състава. Това обаче няхахме възможност с колегата Башикаров да го консултираме и господин Ганев е прочел списъка, където той се освобождаваше.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Дотук, господин Гайтанджиев, обсъждани са тези предложения дълго време, както подчерта докладчикът. Дали не можем да преценим така: първо, за освобождаването на тези няколко души от състава на Законодателната комисия да гласуваме общо и след това общо за приемането на другите? Съгласни ли сте с такава процедура?

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И така: "Да се освободят от Законодателната комисия...". Прочетете само имената.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Ненчо Ненчев, Пенчо Пенев, Петър Пешев, Савка Йовкова - всички от БСП, и Стоян Ганев от СДС.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Гласувайте, господа!

И така: 244 гласа са за посоченото освобождаване, 5 са против, 5 се въздържат. Приема се.

Втората част на решението? Прочетете имената на тези, които се предлагат!

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Втората част на решението е за избиране на членове на Законодателната комисия на народните представители: Емил Иванов Йоцов, Иван Първанов Павлов, Любен Андонов Корнезов, Петър Стефанов Обретенов и Пламен Вълканов Вълканов.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Гласувайте, господа, за тази част на решението!

Докато чакаме, господин Гайтанджиев, за колко комисии ще докладвате? (*Стефан Гайтанджиев започва да уточнява броя на комисииите*)

Добре, стига. Предлагам ви да гласуваме по-нататък на ръка, защото твърде дълго се чака това.

Ето: 228 за, 11 против, 6 въздържали се. Приема се това предложение.

Имате думата.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Следващата комисия е Комисията по административно-териториално устройство и местни държавни органи. Предлагаме да се освободят от състава на комисията по различни причини, включително най-вече лично желание, следните народни представители: Васил Вълчев

Василев, Владимир Христов Сотиров, Емил Стойнов Божанов, Коста Петков Стоев, Манол Тодоров Журналов и Стефан Владимиров Радославов.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Следващото? Да чуем какво става по-нататък.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Предлага се да се изберат за членове на комисията: Бойко Георгиев Димитров и Петко Кирилов Георгиев.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: По първата част на решението - за освобождаването на посочените народни представители - гласуваме, господа.

Против предложението? - Двама.

А въздържали се? - Двама се въздържат.

Предложението е прието.

Прочетете имената отново на тези, които трябва да бъдат избрани.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Бойко Георгиев Димитров от БСП и Петко Кирилов Георгиев от СДС.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с това предложение, моля да гласува с вдигане на ръка.

Има ли против, господа? - Двама са против.

А въздържали се? - Няма.

Предложението става решение.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Комисия по наука и образованието.

Предлага се да се освободят от състава на комисията Кирил Стоянов Желев. Неговата молба беше депозирана преди няколко месеца. И да се изберат Връбка Цекова Орбепова, Надежда Ганчева Давчева-Илчева, Никола Илиев Томов и Ясен Иванов Златков.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: По първата част за освобождаването на народния представител от комисията, който е съгласен, моля да гласува.

Има ли против това предложение. Шест души са против, а въздържали се - са 5 души.

Приема се.

Заповядайте, госпожа Константинова.

ЕЛКА КОНСТАНТИНОВА: От името на комисията изразявам такова мнение. Ние не ги познаваме тези хора. Освен това нашата комисия работи вече дълго време с три подкомисии, подработни групи. Почти завърши основните си задължения. Сега обработваме вече готови текстове. Аз не разбирам защо така накрая в нашата работа идват нови хора и при това хора, които ние никак

не ги познаваме. Какви са, кои са, защо са ни необходими в Комисията за науката и образованието?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: За обяснение имате думата, господин Гайтанджиев.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Това са хора, които проявяват интерес към дадената област. Те дори са напуснали някои други комисии с цел именно да бъдат полезни в тази комисия. Това е обикновено мотивацията.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Съобразено е тяхното предпочитание, така ли?

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Да, съобразено е с тяхното желание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Госпожа Константинова, по това становище на Контактната група? Моля?

ЕЛКА КОНСТАНТИНОВА (от място): Ние сме демократична комисия и трябва всички да решим.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Вижте Вие, както сте демократична комисия, не нейният състав решава по-нататък участието на народни представители. Просто Вашето мнение би трябвало може би да бъде чуто, но не да се вслушат непременно в него. Заповядайте, господин Станчев, ако Вие искате да кажете, че корекцията в броя трябва да се прави тук, върно е това.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Възниква процедурен прецедент, уважаеми председателю, уважаеми народни представители, който не е уточнен в правилника. Тогава, когато една комисия не е конституирана, то очевидно трябва да се действа по начина, по който се действа. Но най-малкото тогава, когато се променя, понеже днес ще гледаме тази точка, тогава, когато се променя съставът на комисията, то не е лошо да се пита поне ръководството на комисията дали има нужда, да речем, от гледна точка на кворум или разни други съображения - попълване на нейния състав, изменение и т.н.

В същото време и господата и дамите народни представители, които се интересуват от предмета на която и да е комисия, имат право да присъствуват, включително да дават предложение, мнение и т.н. Така че аз предлагам процедурно, ако има аналогични случаи по-нататък, да бъде отложен този въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Атанасов, само за един момент. Господин Гайтанджиев, Вие наистина ще трябва да кажете в кои случаи сте консултирал становището на ръководството на една комисия. Имате думата.

БОГДАН АТАНАСОВ: Мисля, че практиката дотук показва, че всички комисии са твърде големи, много по-големи, отколкото е полезно за тяхната работа и смисълът за промените е да се намали съставът им, а не да се увеличи-

ва. И аз съм крайно учуден от тези предложения. Освен това, ако гледаме при съствието на комисиите, ще видим, че има хора, които непрекъснато отсъстват. Това само по себе си подсказва, че трябва да се намаляват бройките.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Госпожа Русева иска думата по процедурно предложение във връзка с избора.

ЗЛАТКА РУСЕВА: Уважаеми колеги, доколкото си спомням, когато конституирахме комисиите, ние гласувахме от колко души да се състоят те.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да, това е вярно.

ЗЛАТКА РУСЕВА: Сега тук от тази комисия излиза един човек, а се предлагат трима нови кандидати, т.е. се увеличава общият брой. Получи се възражение от председателя на комисията. Ето защо аз смятам, че самата комисия трябва да реши дали е необходимо с оглед обема на работа, да се увеличи броят ѝ и едва тогава ние, първо, да увеличим броя и после да изберем новите кандидати. Може би трябва да отложим този въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, преди г-н Гайтанджиев да вземе отношение, нека да се уточним. Броят на народните представители, които да се включат в една комисия, не е проблем на самата комисия, а е воля на самото Народно събрание, а мнението на комисията, която вече работи, на нейното ръководство, е въпрос на една парламентарна и демократична коректност. Затова молбата ще бъде отсега нататък, господин Гайтанджиев, и, разбира се, промяната в броя трябва да се гласува тук. Затова ще Ви моля да докладвате промените в броя досега оттук нататък и консултирана ли е комисията или по-точно нейното ръководство.

Имате думата.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Първо, искам да поясня, че повечето от промените в тези 14 комисии, в 10 от тях общият брой на състава на комисията се намалява. В две от тях остава същият, като само излизат, да кажем, двама и влизат двама и само два са случаите, при които броят се увеличава. Причините за тези увеличения е становището, което беше изразено от някои парламентарни групи, че има хора, които желаят да работят, но не са включени в комисии. Що касае консултацията с ръководствата на комисиите: имаше и подчертах писмо от Бюрото на Великото Народно събрание за съответни препоръки и някои от комисиите са дали тези препоръки в писмен вид, включително на базата на неписъстствие, те препоръчваха едни или други хора да бъдат отзовани. Нашата цел е била в контактната група да говорим с ръководствата на почти всички комисии, с някои изключения това е направено. Действително с Ко-

мисията по наука и образование, с нейното ръководство не беше разговаряно, което е пропуск на Контактната група.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тогава, господин Гайтанджиев, дали няма да е по-добре тази комисия специално, особено при възражението, направено от името на комисията чрез председателя на комисията, да се спре разискването, ако Великото Народно събрание е съгласно, Вие да направите този разговор с ръководството, и тогава да се докладва допълнително.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Аз нямам възражение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Така да бъде.

Който е съгласен с това предложение по отношение на тази комисия да се води допълнителен разговор, да гласува с вдигане на ръка.

Против това предложение? Въздържали се? - 28 са против, 7 души - се въздържат.

Има възражение, че не е вярно. Вземете картите в този случай.

Предложението е: по отношение на Комисията за наука и образование допълнително ще се направи разговор с ръководството на комисията и Контактната група да направи ново предложение. Гласуваме това предложение за отлагане разискването на тази комисия. Гласувайте, господа.

Предложението се приема със 130 гласа за, 84 - против, 8 - въздържали се.

Така ще бъде - допълнителни консултации с тази комисия.

Следващата, господин Гайтанджиев.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Следващата е Комисията по човешките права и националния въпрос.

От нея Контактната група предлага да излязат шест души, а влиза само един. Ето ви пример, когато броят на комисията се намалява.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Консултирано ли е това с ръководството на комисията?

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Да, консултирано е.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Шиваров, да? - Не?

СВЕТОСЛАВ ШИВАРОВ (от място): Не.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Тъй като всички извадени шест души са от Българската социалистическа партия и единият, прибавен е от Българската социалистическа партия, считам, че е редно тази парламентарна група сама да си решава при това положение, тук не се оцеляват други парламентарни групи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Добре, предложението?

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Предлага се да се освободят по различни причини: Денчо Стоянов Бояджиев, Мариана Симеонова Христова, Мирослав Рашков Коларов, Станко Тодоров Георгиев, Стоян Димитров Ненчев и Филип Бориславов Ишпекев. И се предлагат да се избере за член на комисията Нина Лазарова Михайлова.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Имате думата за това предложение. Вие? Заповядайте.

ГЕОРГИ МИНЧЕВ: Ние действително в ръководството на комисията обсъждахме въпроса за броя на тези членове, които трябва да излязат и нови, които трябва да влязат, но не постигнахме съгласие и остана допълнително да се уточняваме. Допълнително такова уточнение не сме правили, затова дължа да уточня това нещо.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Гайтанджиев, това колебание би трябвало да отложи разискването и на тази комисия. Аз Ви моля да се съгласите от името на Контактната група.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Аз мисля, че това си е вътрешен проблем вече на Българската социалистическа партия. Мисля, че би било целесъобразно, след като и представител на тази партия не се съгласява...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Шиваров, заповядайте. Елате тук, не се чува.

СВЕТΟΣЛАВ ШИВАРОВ: Ако представителите на другите парламентарни групи и членовете на комисията, които са от другите парламентарни групи нямат възражение във връзка с направеното предложение, лично аз нямам, съм готов да предложа да бъде гласувано направеното предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Вие? Още веднъж да чуем. Възражения имаше. Господин Генов, заповядайте.

ИВАН ГЕНОВ: Тук, господин Гайтанджиев, не става дума за една или друга парламентарна група, а за това, че в ръководството на тази парламентарна комисия не беше постигнато съгласие по този въпрос и ние решихме да се съберем допълнително и да решим изцяло проблема. Затова молим още веднъж въпросът да се реши по-нататък.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Вижте, не трябва да се прави проблем. Господин Павлов, заповядайте.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Правя процедурно предложение и то се свежда до това: освобождаването от комисии е безспорно. Нека да преминем първо към гласване от всички комисии за освобождаване, след което да се предложи за дебатиране онова, което също е безспорно, вкарването на новите. А там, къ-

лето не е уточнен броят, защото броят на една комисия е въпрос, който решава залата, т.е. Великото Народно събрание, там ще трябва да се попълни броят до размера на онова, което е гласувано първоначално и ако има промени, трябва да се иска разрешението от залата тази промяна да настъпи. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Аз все пак не можах да разбера добре: впечатлението ми е, г-н Генев, че вашето възражение е и срещу освобождаването. Нали? И се предлага обсъждане. Мисля, че това трябва да се приеме. Вашето становище, г-н Гайтанджиев?

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Моето лично становище е, че с всеки човек, който трябва да бъде освободен от комисията, е говорено и обикновено това е неговото лично желание. Ние не можем да държим насила хора в комисии, които няма да идват, няма да гласуват и ще пречат на нейната работа. Или са много засти, или са станали министри, или пък са повече от две постоянни комисии. Това са съображенията. Друг е въпросът вече за включването на нови хора. Той може да бъде обсъждан.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Но понеже ние досега процедираме по начин, който предварително уточнява до възможна степен състава на комисии, нека и сега да постъпим така. Нека изоставим разглеждането на тази комисия. Сряда е пред нас. По-нататък, ако обичате.

РЕПЛИКИ ОТ ЗАЛАТА: Нека да се гласува.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Искате да се гласува? Благодаря Ви, г-н Първанов. Направено е формално предложение от името на парламентарната група на Българската социалистическа партия да се отложи разискването на този въпрос. Гласува се първо това процедурно предложение. Произнесете се по него.

Това предложение се приема със 154 гласа, 60 души са против, 3 народни представители се въздържат.

Сега, господа, аз искам да погледнем часовника. 16,20 е. В 16.45 ч. най-късно 16.50 ч. всички да сме в залата. Моля ви. Понеже след това няма да продължи заседанието, да се чуем внимателно за няколко минути. Уточняваме се съгласно правилника от сряда - второ четене на законопроекта за народното здраве, второ четене на законопроектите за пенсиите, говоря с родовото понятие, продължава дискусиата по законопроекта за земята, ще бъде представен за първо разглеждане от списъка на приоритетните закони законопроектът за статистиката. Това по законодателството.

Няколко съобщения:

Парламентарната група на БСП се събира на 15 януари, вторник, 18 часа в зала 130 на Партийния дом. Ще се обсъжда, посочено е в съобщението, проект за Конституцията, който ще бъде представен в Бюрото на Великото Народно събрание от името на парламентарната група на БСП.

Анкетната комисия относно причините за икономическата и политическата криза ще заседава на 15 януари, вторник, 11 часа, зала 411 в сградата на Президентството.

Комисията по националната сигурност ще заседава във вторник, 15 януари, 13,30 часа в Главно управление на строителни войски. Сборен пункт - Народното събрание - 13,30 часа.

Комисията по опазване на околната среда - сряда, 8,30 в тази сграда.

На 16 януари от 8 часа в сградата на бившия Комитет за държавен и народен контрол на втория етаж, стая 402 - Комисията по молби, жалби и предложения на гражданите.

Още един момент ви моля.

Парламентарната анкетна Комисия по погрома и опожаряването на сградата на Висшия съвет на БСП - вторник, 15 януари, 8,30, зала 409 в бившия Комитет за държавен и народен контрол.

Комисията по демографските проблеми ще заседава на 16 януари, сряда от 10 часа в тази сграда.

Комисията по външния дълг ще заседава също на 16 януари, сряда от 10 часа пак в тази сграда.

На 17 януари, четвъртък, от 10 часа в тази сграда - Постоянната комисия по аграрната политика.

Комисията по труда, социалната защита и осигуряването на гражданите - на 16 януари, сряда, от 11 часа в тази сграда.

Комисията по външната политика, сряда от 10 часа в тази сграда.

Комисията за контрол над приходите, разходите и имуществата на партиите - сряда, 16 януари, от 11,30 часа.

Комисията по парламентарната етика - във вторник от 13,30, стая 521 в сградата на Президентството.

Комисията по правата на човека и националния въпрос - вторник от 15 часа в зала 510 в сградата на Президентството.

Съобщава се, че ще има пресконференция в понеделник, 14 януари, от 11 часа в тази сграда. Главна тема: "Съвременни насоки в здравеопазването на Република България в светлината на законопроекта за изменение на Закона за народното здраве." Поканено е ръководството на парламентарната комисия и председателят на Законодателната комисия.

Още няколко съобщения: на 15, вторник, от 15 часа съвместно заседание на Комисията по икономическата политика и Бюджетната комисия.

Комисията по здравеопазването и спорта - на 16, от 10 часа ще заседава в тази сграда.

Струва ми се, че този порой от съобщения вече приключи.

И така, почивка. В 16.45 ч. най-късно 16.50 ч. отново в залата за среща с министър-председателя на Гърция г-н Мицотакис.

(Звъни)

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Уважаеми народни представители, имам приятното задължение да ви представя г-н Константинос Мицотакис, министър-председател на Република Гърция, който е на официално посещение у нас по покана на министър-председателя Димитър Попов. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)* Преди всичко позволете ми от ваше и от мое име да приветствувам г-н Мицотакис и съпровождащите го гръцки гости с "Добре дошли" във Великото Народно събрание, върховния орган на държавната власт на Република България. *(Продължителни ръкопляскания)*

Всички ние познаваме г-н Константинос Мицотакис като дългогодишен изтъкнат политик и държавник. Той е председател на управляващата партия "Нова демокрация". Политическата му дейност оставя ярки следи не само в съвременната история на Гърция, но и на Балканите и в Европа. Като виден гръцки ръководител той е сред най-активните инициатори и привърженици на положителните промени на нашия континент за създаването на нова общоевропейска система за сигурност, за единна Европа, за мир и сътрудничество на Балканите.

Не мога да се въздържа да не спомена, че като бивш посланик в Гърция не само съм свидетел, но съм и емоционално свързан със стремителния процес на установяване на топли, приятелски отношения между нашите два народа *(ръкопляскания)*. Г-н Мицотакис има голям принос и заслуги за възходящото развитие на българо-гръцките отношения. Знаменателно е, че те се развиваха въпреки съществуването на различни политически режими в двете страни. Този факт е особено вълнуващ за хората от нашето поколение, които трябваше освен това да преодолееят наслоеното недоверие, в което бяхме израсли. А днес, според данни от Атина, 7 от 10 анкетирани гърци от различни партии и възрасти смятат България за най-близкия приятел на Гърция на Балканите *(бурни и продължителни ръкопляскания)*.

Отношенията между България и Гърция могат да се посочат за пример на отношения между две съседни държави. Те представляват важен стабилизиращ фактор за политическия климат на Балканите. Благоприятна предпоставка за това са общите ни интереси за създаването на обновена и обединена демократична Европа.

Ползувам се от случая да изразя нашата дълбока благодарност на гръцкия народ и правителството, и лично на Вас, г-н Мицотакис за хуманитарната помощ и съдействието Ви за интегрирането ни към европейските структури. Ние сме дълбоко убедени, че официалното посещение на г-н Мицотакис в София ще открие нови перспективи за по-нататъшното развитие и задълбочаване на ползотворното сътрудничество между нашите страни.

Позволете ми да покая на трибуната на Великото Народно събрание министър-председателя на Гърция г-н Константинос Мицотакис. *(Продължителни ръкопляскания. Всички стават на крака)*

КОНСТАНТИНОС МИЦОТАКИС *(посрещнат с бурни и продължителни ръкопляскания)*: Господин председател, господа депутати, изпитвам изключителна радост и чест за това, че се обръщам към Великото Народно събрание на съседна и приятелска България. За мен това дори е особена чест, защото тази привилегия я предоставихте Ви, г-н председателю и господа депутати, на министър-председателя на съседна Вам Гърция.

Този любезен жест аз приемам като символ на приятелството на нашите народи и бих казал като годеж между нашите демократични парламенти. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Осъзнавам особено факта, че се обръщам към демократичния законодателен орган на България, съставен в резултат на свободните избори в страната ви през юни миналата година.

Съставянето на настоящето Народно събрание беше историческа стъпка, която даде държавен израз на промяната на формата на управление през ноември 1989 г. По този начин приключи една глава, която вече е предадена за преценка на историята и започна нов период в живота на българската нация, в който главна роля играе суверенният народ чрез неговите демократично избрани пълномощници.

Господин председател, господа депутати, вие наистина изживявате един исторически период във вашата страна. Бяхте избрани, за да изразите и осъществите копнежа на българския народ за свобода, демокрация и справедливост. Тези основни принципи, от които се ръководят конституциите на цивилизованите страни, вие сте призвани да формулирате в новата конституция на вашата страна. Вие посехте тежкото дело, но и привилегията да отговорите на ис-

канията на вашия народ и на заветите на прадедите, които съставиха първата демократична Конституция на България през 1879 г. във Велико Търново. Към това ваше дело насочва своя поглед със симпатии и очаквания цялото човечество и особено моята страна.

България е страна в Европа, за историята и цивилизацията на която тя е дала своя принос. Живеете с нас в географската област, където се кръстосваха и творяха различни исторически цивилизации. Нашите прадеди изживяха дни на разцвет и упадък, на национален възход и страдание. Обединяват ни общи планини и реки, но и общи традиции и религия. Вярата и предаността към нашите национални, религиозни и културни корени съхраниха любовта на нашите народи към независимост и към запазването на традиционните ценности.

Радикалните политически и икономически реформи във вашата страна се вписват в разтърсващите света промени, които свободолюбивите народи от Централна и Източна Европа наложиха като основополагащи искания и които се реализират от вдъхновени политически лидери. Вашата революция беше безкръвна, но не и безболезнена. Вие поехте историческата отговорност, но и привилегията да издържите мъките на новородената демокрация със смелост, благоразумие и национално съгласие. И както е казал великият оратор в древността Демостен: "Да запазиш благата е по-трудно, отколкото да ги придобиеш".

Ние всички в Гърция и в България сме убедени, че връзките между двете страни се развиват хармонично и надеждно и че това отговаря не само на политическата ви воля, независимо от партийната принадлежност, но и на желанието, и на очакванията на нашите народи.

Историята ни поднесе кръв и огорчения от конфликти, но в същото време тя ни даде и голямата поука, че само с мирно съжителство, добросъседство, взаимно уважение и взаимноизгодно сътрудничество можем да прогресираме и да осигурим по-добри дни за нашите народи. *(Бурни ръкопляскания)*

От тази висока трибуна, на която ми дадохте честта да застана, желая да засвидетелствувам още веднъж силното желание на гръцкия народ, на негово правителство и на всички политически партии на моята страна да назим като зеницата на окото си изключителните отношения с приятелския български народ и с неговото ръководство. *(Ръкопляскания)* Ние сме убедени, че намираме във ваше лице искрени и почтени приятели.

Удовлетворява ни фактът, че нашето сътрудничество се е развило до такава степен, че нашите контакти стават все по-чести на всички нива в областта

на външната политика и националната отбрана, в интерес на нашите две страни.

Хванати ръка за ръка, ние ще продължим пътя към една нова Европа, където всички нейни народи, запазвайки своята независимост, националната и културната си идентичност ще си сътрудничат, изправени пред големите предизвикателства на епохата: запазването на мира, благоденствието на нашите народи и опазването на нашата планета.

Както е известно на всички, думата "Балкани" в миналото беше отъждествявана с локални раздори и конфликти, с малцинствени проблеми, поставяни под различни форми и претексти и въобще с процеси, които не бяха в хармония с културата и развитието на останала Европа. Смятам, че всички ние, които принадлежим към този район, започваме да се убеждаваме, че тази представа трябва да се промени. Това е наша задача и за тази цел ние ще трябва да засилим нашите усилия не само на двустранно равнище, но и в рамките на общобалканското сътрудничество, в съчетание с общоевропейските процеси.

На срещата на министрите на външните работи на балканските страни правилно вече е поставен акцент върху сътрудничеството, което трябва скоро да даде своите практически резултати в основните области, като опазването на околната среда, транспорта, енергетиката, икономическата и търговската област и туризма.

След първите положителни резултати считам, че ще трябва да се положат усилия за институционализирането на някои механизми на сътрудничеството.

В това отношение бих искал да изразя ясно становището на гръцкото правителство, че на т.нар. малцинствени въпроси, които предизвикаха толкова бедствия в нашия район, ще трябва да се гледа като на въпрос чисто свързан със защитата на човешките права по такъв начин, че на хората да се осигурява съществена защита от страна на държавата и едновременно с това да не се дава повод нито за създаване на привилегии, нито за недопустима намеса, нито за конфликти, които в края на краищата водят до човешко нещастие. *(Ръкол-ляскания)*

Господин председател, господа депутати, демокрацията, както знаете, като държавна форма намери своя израз в древна Елада. Тази година ще чествуваме 2500 години откакто Клистен премахна деспотичния режим и постави основите на демократичния политически строй в древна Атина. Пред тези две и половина хилядолетия човечеството преживя големи политически и социални преобразувания, революции, политически експерименти. Но идеята на демокрацията не е угаснала. Може би е отстъпвала назад, била е отстранявана за момент, за да се върне отново внушителна и всемогъща, защото демокрацията се

крепи върху основните човешки ценности на свободата и достойнството на личността. *(Ръкопляскания)* Демокрацията обаче не е заплашена само от атни-демократични разбирания, които я деформират в тоталитарен режим. Заплашена е също така от всекидневното ѝ отричане от страна на користи хора и енергични групи, от прекомерно изтъкване на своето "аз", от липса на уважение към демократичните права на другите. В първия случай демокрацията се разрушава, във втория се самопремахва. *(Продължителни ръкопляскания)*

Тази зала е творческа лаборатория на демокрацията в България.

Господа колеги, разрешете ми така да ви нарека, вие сте нейните творци и слути, вие изковавате модела, за да излезе, преминавайки през изпитания и мъки, но и с надежди славната Статуя на демокрацията. *(Ръкопляскания)*

От името на гръцкия народ и от името на моето правителство ви пожелавам сбъждане на вашите мечти и блестящ успех на мисията ви. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Ние, вашите приятели в Гърция следим отблизо вашите творчески усилия, споделяме вашите проблеми, участвуваме във вашите надежди, имаме доверие във вашия народ. Ние сме сигурни, че вие ще изградите либералната, свободололюбивата, демократична България. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

С това убеждение разрешете ми да заключа с: "Да живее България!" *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Уважаеми народни представители! Искам да изкажа нашата най-сърдечна благодарност на министър-председателя на Гърция Константинос Мицотакис за топлите и дълбоко съдържателни думи, които той произнесе пред нас. Пожелавам на него и пратениците на приятелска Гърция ползотворно пребиваване и успешна работа в нашата страна. *(Ръкопляскания)*

С тези няколко думи закривам заседанието. *(Удря звънца)*

(Закрито в 17 ч. и 30 мин.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Н.ТОДОРОВ

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ГИНЬО ГАНЕВ